

7/21807

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Sayı : B.16.0.BHI.0.00.00.00/7992
Konu : Soru Önergesi

88 125 / 2007

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İlgi: TBMM Başkanlığı Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 09/04/2007 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-31163 sayılı yazısı.

Ardahan Milletvekili Sayın Ensar ÖĞÜT'ün 7/21807-31391 Esas No'lu soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Atilla KOÇ
Bakan

EK:
Cevap (4 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

**ARDAHAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ENSAR ÖĞÜT'ÜN 7/21807-31391 ESAS NO'LU
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İSTİNADEN HAZIRLANAN BAKANLIĞIMIZ
CEVABI**

SORU -

Kars ilimize 42 km uzaklıktaki **Ani harabeleri** Türkiye-Ermenistan sınırını ayıran Arpaçay Nehrinin batı yakasında ve Türkiye sınırları içerisinde **volkanik bir tuf tabakası üzerine kurulmuş bir ortaçağ şehridir**. Volkanik tuf tabakası üzerine kurulmuş olmasından dolayı zaman zaman yaşanan yer sarsıntıları nedeniyle tarihi dokusunu kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır.

Tarihimiz için çok önemli olan ve 1000 yıldır Türkler tarafından korunan Ani Kentinin, diğer bir deyişle bir tarihin yok olmaması için **Ani harabelerinin restorasyonunun** yapılarak Turizme açılması için ne zaman çalışma başlatacaksınız?

CEVAP -

Ani Örenyerinin korunması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar 7/17537-25852 Esas No'lu soru önergenize verilen yanıtlarda anlatılmış olduğundan (**Ek: 1**), adı geçen örenyerine ilişkin söz konusu yazımızdan sonra gerçekleşen yeni gelişmeler aşağıda özetlenmektedir.

Ani Örenyerinde yer alan yapılardan koruma çalışmaları aciliyet arzeden bir Cami (Menucheyr Camii) ile bir Kilise'nin (Tigran Honents Kilisesi) projelendirme ve uygulama çalışmalarının başlatılması kararı verilmiştir.

Bakanlığımca, Ebul Menucheyr Camii'nin rölöve, restitüsyon, restorasyon ve yapısal güçlendirme projelerinin hazırlanmasına yönelik 122.062 YTL ile Tigran Honents Kilisesi'nin rölöve, restitüsyon, restorasyon ve yapısal güçlendirme projelerinin hazırlanmasına yönelik 67.052 YTL tutarında ödenek sağlanarak, ihaleleri yapılmıştır. Hazırlanan projeler Bakanlığım Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından Ani Örenyeri Danışma Kurulu toplantısında değerlendirildikten sonra, Erzurum Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunca onaylanmıştır.

Projelerin onaylanmasından sonra, bahsi geçen anıt yapıların onarım çalışmalarının yapılması amacıyla, Türk Seyahat Acentaları Birliği Başkanı Sn. Başaran ULUSOY ile görüşülerek, restorasyon çalışmalarımıza finansal katkı vermeleri konusunda anlaşmaya varılmış ve 16 Şubat 2007 tarihinde protokol imzalanmıştır. Protokolün imzalanmasını takiben, bölgede hava şartlarının düzelmesi ile birlikte 22 Mayıs 2007 tarihinde anıt yapıların restorasyon çalışmaları başlatılacaktır.

Ani Örenyerinde bulunan anıt eserlerin onarımlarında kullanılması amacıyla, "Kars Ani Şehri Restorasyonu" işi için 2006 yılı yatırım programından 500.000 YTL, 2007 yılı yatırım programından ise 1.500.000 YTL ödenek ayrılmıştır. Ayrıca, "Kars Ani şehri Koruma Amaçlı İmar Planı ve Halihazır Harita Yapımı" ve "Kars Ebu Hamrent Kilisesi, Prikitch Kilisesi ve Selçuklu Sarayı Yapısal Güçlendirme Projeleri Hazırlanması" İşleri için de 2007 yılı yatırım programından ödenek ayrılmıştır. Ani Örenyerinin korunması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar, Bakanlığım Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü denetiminde ve Ani Örenyeri Danışma Kurulunun görüşleri doğrultusunda sürdürülmektedir.

(EK: 1)

**ARDAHAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ENSAR ÖĞÜT'ÜN 7/17537-25852 ESAS NO'LU
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İSTİNADEN HAZIRLANAN BAKANLIĞIMIZ
CEVABI**

Kars ilimize 42 km uzaklıktaki **Ani harabeleri** Türkiye-Ermenistan sınırını ayıran Arpaçay Nehri'nin batı yakasında ve Türkiye sınırları içerisinde **volkanik bir tuf tabakası üzerine kurulmuş bir ortaçağ şehridir**. Volkanik tuf tabakası üzerine kurulmuş olması nedeniyle zaman zaman yaşanan yer sarsıntıları nedeniyle tarihi dokusunu kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır.

Tarihimiz için çok önemli olan ve 1000 yıldır Türkler tarafından korunan Ani Kenti'nin, diğer bir deyişle bir tarihin yok olmaması için **Ani harabelerinin restorasyonunun** yapılarak turizme açılması için ne zaman çalışma başlatacaksınız?

CEVAP:

Bakanlığım Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Ocak 2006 da Ani Örenyeri Proje Koordinatörlüğü'nü oluşturarak, Örenyeri'nin korunmasına yönelik çalışmaları başlatmıştır. Anılan ekip, alanın korunması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesine ilişkin kısa, orta ve uzun vadede yapılması önerilen çalışmaları içeren bir eylem planı ve rapor hazırlamıştır. Daha sonra Örenyeri'nde yer alan anıtlara ilişkin projelendirme ve uygulama çalışmalarına katkı sağlanması, koordineli çalışmaların gerçekleştirilmesi amacıyla, Bakanlığım Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kars Valiliği, Kars Belediye Başkanlığı, Çekül Vakfı'nın birer temsilcisi ve Ani Kazı Başkanı ile ilgili meslek dallarından öğretim üyelerinin katılımıyla Ani Örenyeri Danışma Kurulu oluşturulmuştur.

Ani Örenyeri Danışma Kurulu üyeleri, Ani Örenyeri'nin durumu ve sınırın Ermenistan tarafında işletilen taş ocaklarının anıt yapılar üzerindeki etkilerine ilişkin 29- 31 Mayıs 2006 tarihleri arasında yerinde inceleme yapmış ve 14 Haziran 2006 tarihli raporu hazırlamışlardır. Söz konusu raporda; taş ocaklarında dinamit kullanımının durmuş olmasıyla birlikte, mekanik yöntemlerle taş çıkartılmaya devam edildiği, iş makinelerinin oluşturduğu titreşimin (vibrasyon) devam ettiği, Örenyerine bu kadar yakın bir alanda taş ocakları işletilmesinin yapısal açıdan yoğun sorunları olan anıt eserler için tehdit oluşturduğu belirtilmiştir. Raporda, gün geçtikçe büyütülen taş ocaklarının, topografyayı yararak, doğal açıdan hayranlık uyandıran peyzaja da ciddi biçimde zarar verdiğine dikkat çekilerek, ICOMOS Türkiye Milli Komitesi ile bağlantı kurulması, konunun uluslararası platforma taşınması ve bu yolla Ani Örenyeri'ne zarar veren bu tür uygulamaların durdurulmasının yararlı görüldüğü vurgulanmıştır. Konu ICOMOS Türkiye Milli Komitesi'ne iletilmiş olup, konuya ilişkin görüş beklenmektedir.

Bakanlığım Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nce örenyerinde başlatılan çalışmalar, Ani Örenyeri Danışma Kurulu'nun görüşleri doğrultusunda sürdürülmektedir.

Ani Örenyeri'nin kuzeybatısında yer alan Ocaklı Köyü'nün gelişimi, turizm hareketinin artışı vb. nedenlerin Örenyeri'ne zarar vermeyecek şekilde yönlendirilmesi ve kontrol altına alınabilmesi için Koruma Amaçlı İmar Planının (KAİP) hazırlanmasına yönelik ön çalışmalara başlanmış olup, ödenek aktarma çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca Koruma Amaçlı İmar Planı hazırlanmasının vakit alabileceği düşünüldüğünden Ani Örenyeri Danışma Kurulu üyelerince, Örenyeri'nin Mevzii Çevre Düzenleme Projesi'nin öncelikli olarak hazırlanmasının yararlı olacağı görüşü belirtildiğinden, Bakanlığım tarafından konuya ilişkin çalışmalara başlanılmıştır.

Kısa vadede belgeleme ve projelendirme çalışması yapılması gereken anıt yapılarından;

"Tigran Honents Kilisesi'nin rölöve, restitüsyon, restorasyon ve yapısal güçlendirme projelerinin hazırlanmasına yönelik Bakanlığım, Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü tarafından ödenek sağlanarak, ihalesi yapılmıştır. Yüklenici firma projelendirme çalışmalarına devam etmektedir.

*Ebul Menucheyr Camii'nin rölöve, restitüsyon, restorasyon ve yapısal güçlendirme projelerinin hazırlanmasına yönelik Bakanlığım, Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü tarafından ödenek sağlanarak, ihalesi yapılmıştır. Yüklenici firma projelendirme çalışmalarına devam etmektedir.

Kısa vadede belgeleme ve projelendirme çalışmalarının yapılması önerilen diğer yapılardan;

* Katedral'in rölöve, restitüsyon, restorasyon ve yapısal güçlendirme projeleri işi ile,

* Ebul Hamrent Kilisesi ve Prikitch Kilisesi'nin rölöve, restitüsyon, restorasyon ve yapısal güçlendirme projeleri işi ve Selçuklu Sarayı'nın yapısal güçlendirme projesi işlerine ilişkin Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğümüzden ödenek aktarma çalışmaları devam etmektedir.

Global Heritage Fund (Küresel Miras Fonu) uzmanlarınca, Bakanlığım izni ile Ağustos ayı içinde (2006), Kars Ani Örenyeri'nin topografik belgelemesi, Mevzii Çevre Düzenleme projesine altlık teşkil edecek hâlihazır haritaların hazırlanmasına yönelik ön çalışmalar, Kars Müze Müdürlüğümüz denetiminde gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonuçlarına ilişkin proje, çizim, rapor, fotoğraf gibi belgeler yılsonuna kadar teslim edilecektir.

* Kars, Ani Örenyeri'nde yeralan Katedral'in Batı Cephesi ve Kuzeybatı Köşesi Mimari Koruma ve Güçlendirme Projesi hazırlanması süreci, Ani Kazı Başkanlığı ile koordineli şekilde, Paris Sorbonne Üniversitesi bünyesindeki Ani'yi Koruma Akademik Derneği'nin sponsor kuruluşlarla yürüttüğü ilişkiler ile başlamıştır. Projelendirme sürecinde World Monuments Fund (Dünya Anıtlar Fonu) adına Mark Weber çalışmalara katılmıştır. Söz konusu proje, Erzurum Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 11.03.2006 tarih ve 288 sayılı kararı ile onaylanmıştır. Söz konusu projenin, Danışma Kurulu tarafından daha önce önerilen acil müdahaleler kapsamındaki işlerle örtüşmesi nedeniyle, uygulanması önerilmektedir.

Katedralin korunmasına yönelik sponsorlarca sađlandığı belirtilen ödeneğın yukarıda bahsedilen projenin uygulanması amacıyla kullanılabilmesi ve söz konusu çalışmaların sađlıklı ve denetimli bir biçimde yürütülebilmesi için taraflar arasında protokol düzenlenmesi çalışmalarına devam edilmektedir.